

ЗАТВЕРДЖЕНО  
Наказ Міністерства освіти і науки,  
молоді та спорту України  
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н - 3.04

Вінницький національний технічний університет  
Кафедра безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор з науково-педагогічної роботи по організації навчального процесу та його науково-методичного забезпечення

\_\_\_\_\_ Романюк О. Н.

“ \_\_\_\_\_ ” \_\_\_\_\_ 20\_\_ року

## РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Підготовка фахівців для вищої освіти у провідних країнах світу

(шифр і назва навчальної дисципліни)

КОД \_\_\_\_\_ 01 – Освіта \_\_\_\_\_

(код та найменування галузі знань)

спеціальність \_\_\_\_\_ 015 «Професійна освіта»

(шифр і найменування спеціальності)

спеціалізація \_\_\_\_\_ всі \_\_\_\_\_

(назва спеціалізації)

факультет машинобудування

2016 рік

Робоча програма дисципліни «Підготовка фахівців для вищої освіти у провідних країнах світу» для аспірантів та здобувачів

за напрямом підготовки 01 - Освіта,

спеціальності 015 – Професійна освіта

2016. – 27 с.

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Кобилянський О. В., професор кафедри БЖДПБ, д. пед. н., професор;

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки

Протокол від «\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ року № \_\_\_

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_ (проф. Кобилянський О.В.)  
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено Науково-методичною радою факультету машинобудування та транспорту

Протокол від «\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ року № \_\_\_

Голова Науково-методичної ради \_\_\_\_\_ (проф. Буренніков Ю. А.)  
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено Методичною радою ВНТУ

Протокол від «\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ року № \_\_\_

Голова \_\_\_\_\_ (проф. Романюк О. Н.)  
(підпис) (прізвище та ініціали)

© О. В. Кобилянський, 2016 р.

© ВНТУ, 2016 рік

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни			
		денна форма навчання	заочна форма навчання		
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>015 Професійна освіта</u> (шифр і назва)	Професійна			
	Код підготовки <u>01 Освіта</u> (шифр і назва)				
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): <u>015-професійна освіта (за спеціалізаціями)</u>	<b>Рік підготовки:</b>			
Змістових модулів – 1			2		
Індивідуальне науково-дослідне завдання (реферати, розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи, контрольні роботи, що виконуються під час СРС (домашні контрольні роботи), курсові, дипломні проекти (роботи) та ін. визначаються робочим навчальним планом чи рішенням кафедри)		Семестр			
Загальна кількість годин - 120					4
				<b>Лекції</b>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 0,8 самостійної роботи студента – 2,2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: доктор філософії		18		
		<b>Практичні, семінарські</b>			
		-	-	-	18
		<b>Лабораторні</b>			
		<b>Самостійна робота</b>			
					84
Вид контролю: диф. залік					

### Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання – 36,4 %,
- для заочної форми навчання – 15,4%.

## **2. Мета та завдання навчальної дисципліни**

**Мета викладання дисципліни** полягає у формуванні у майбутніх докторів філософії умінь та компетенцій для забезпечення вміння критично аналізувати та оцінювати теоретичні основи та практику роботи із підготовки фахівців вищої освіти у провідних зарубіжних державах. Ознайомлення слухачів аспіратури з основними завданнями, принципами та документами, прийнятими в рамках Болонського процесу, оволодіння методами та засобами їх запровадження у вищу освіту України.

Цільова спрямованість курсу обумовлює постановку та вирішення таких завдань:

- висвітлити особливості євроінтеграції України, роль освіти у розвитку партнерства України з іншими державами;
- проаналізувати системи вищої освіти у країнах Європи і Америки;
- розкрити особливості документів Болонського процесу та інших міжнародних самітів з проблем розвитку вищої освіти;
- з'ясувати основні завдання, принципи та етапи формування зони європейської вищої освіти;
- проаналізувати Європейську кредитно-трансферну та систему накопичення – ECTS;
- розкрити принципи, шляхи і засоби адаптації Європейської системи перезарахування кредитів (ECTS) у вищу освіту України.

Поточний та підсумковий контроль знань аспірантів проводиться шляхом фронтального, індивідуального чи комбінованого опитування студентів під час практичних робіт, контрольних робіт, колоквіумів, тестування, диференційованого заліку.

На позааудиторну роботу виноситься вивчення окремих проблем курсу, написання контрольних робіт, підготовка до практичних занять, колоквіумів, тестування, диференційованого заліку, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань (підготовка доповідей на щорічну науково-теоретичну конференцію викладачів, співробітників та студентів ВНТУ).

## **3. Програма навчальної дисципліни**

### **Змістовий модуль**

#### **Модуль 1. Системи освіти в різних країнах світу.**

**Тема 1.** Євроінтеграція України як чинник соціально-економічного розвитку держави. Роль освіти в розвитку партнерства України з іншими державами.

**Тема 2.** Система вищої освіти у країнах Європи і Америки.

**Тема 3.** Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти країн Європи. Документи Болонського процесу.

#### **Модуль 2. Європейський простір вищої освіти.**

**Тема 4.** Основні завдання, принципи та етапи формування зони європейської вищої освіти.

**Тема 5.** Європейська кредитно-трансферна та система накопичення – ECTS.

**Тема 6.** Принципи, шляхи і засоби адаптації Європейської системи перезарахування кредитів (ECTS) у вищу освіту України.

**Тема 7.** Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) у ВНЗ України.

#### 4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Євроінтеграція України як чинник соціально-економічного розвитку держави. Роль освіти в розвитку партнерства України з іншими державами.	5	1	-	1	-	3	16	2	-	-	-	12
Тема 2. Система вищої освіти у країнах Європи і Америки.	5	1	-	-	-	4	16	2	3	-	-	12
Тема 3. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти країн Європи. Документи Болонського процесу.	6	1	-	2	-	3	16	2	3	-	-	12
Тема 4. Основні завдання, принципи та етапи формування зони європейської	5	1	-	-	-	4	16	3	4	-	-	10

вищої освіти.												
Тема 5. Європейська кредитно- трансферна та система накопичення – ECTS.	6	1	-	1	-	4	16	3	4	-	-	10
Тема 6. Принципи, шляхи і засоби адаптації Європейської системи перезарахування кредитів (ECTS) у вищу освіту України.							16	3	-	-	-	10
Тема 7. Запровадження кредитно- модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) у ВНЗ України.							16	3	4	-	-	10
Контрольна робота	8	-	-	-	К/ р І - 8 го д	-	8	-	-	-	К/ р І - 8 го д	-
<i>Усього годин</i>	45	6	-	6	8	25	120	12	12	-	8	76

### 5. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Система вищої освіти у країнах Європи і Америки	3
2	Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти країн Європи. Документи Болонського процесу	3
3	Основні завдання, принципи та етапи формування зони європейської вищої освіти	4
4	Європейська кредитно-трансферна та система накопичення – ECTS	4
5	Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) у ВНЗ України	4
	Разом	18

## 6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Євроінтеграція України як чинник соціально-економічного розвитку держави. Система вищої освіти України та її роль в інтеграції з іншими державами	12
2	Система вищої освіти у країнах Європи і Америки	12
3	Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти країн Європи. Документи Болонського процесу	12
4	Основні завдання, принципи та етапи формування зони європейської вищої освіти	10
5	Європейська кредитно-трансферна та система накопичення – ECTS	10
6	Принципи, шляхи і засоби адаптації Європейської системи перезарахування кредитів (ECTS) у вищу освіту України	10
7	Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) у ВНЗ України	10
	Разом	76

### ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (орієнтована тематика рефератів)

1. Національна специфіка і організація середньої, вищої та професійної освіти в європейських країнах.
2. Автономія і децентралізація як гуманістичні принципи в керуванні освітою в Європі.
3. Роль освіти в розвитку партнерства України з іншими державами.
4. Європейський вибір України - невід'ємна складова її подальшого розвитку.
5. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС.
6. Науково-технічне співробітництво України та ЄС.
7. Входження освіти і науки України в європейське інформаційне та освітнє поле.
8. Системи вищої освіти в країнах Європи та Америки. Порівняльна характеристика.
9. Загальні принципи формування систем вищої освіти європейських країн.
10. Вища освіта Великобританії.
11. Вища освіта Іспанії.
12. Вища освіта Італії.
13. Реформи та ініціативи в системі освіти Німеччини.
14. Впровадження положень Болонської декларації в Німеччині.
15. Вища освіта Польщі.
16. Франція в європейському просторі освіти.
17. Вища освіта США.

18. Вища освіта Японії.
19. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти країн Європи.
20. Основні підходи та етапи формування зони європейської вищої освіти.
21. Сорбонська декларація.
22. Болонська конвенція.
23. Конференція європейських вищих навчальних закладів і освітніх організацій. Комюніке зустрічі європейських міністрів, які відповідають за вищу освіту.
24. Управління якістю підготовки фахівців у вищих навчальних закладах.
25. Взаємовизнання дипломів як чинник інтеграції освіти.

## **7. Індивідуальні завдання**

Робочим навчальним планом передбачені 1 контрольну роботу для аспірантів денної та заочної форми навчання для систематизації, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з навчальної дисципліни та застосування їх при вирішенні конкретних виробничих ситуацій, розвиток навичок самостійної роботи та оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних з темою контрольної роботи (КР). КР припускає наявність таких елементів наукового дослідження: практичної значущості, комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження, теоретичного використання передової сучасної методики і наукових розробок, наявність елементів творчості; вміння застосовувати сучасні технології.

Практична значущість КР полягає в обґрунтуванні її результатів для потреб практики. Реальною вважається робота, що виконана відповідно до існуючих проблем підприємства, на основі його реальних даних в динаміці за роками, результати якої повністю або частково можуть бути впроваджені в практику діяльності підприємства або аналогічних об'єктів.

У процесі виконання КР, разом з теоретичними знаннями та практичними навичками за фахом, студент повинен продемонструвати здібності до науково-дослідної роботи та вміння творчо мислити.

КР з навчальної дисципліни видається студенту викладачем на початку вивчення кожного семестру. Контрольна робота виконується студентом самостійно при консультуванні з викладачем протягом вивчення навчальної дисципліни відповідно до графіка навчального процесу. Студент має надати КР для перевірки наприкінці семестру, але не пізніше терміну проведення підсумкового модульного контролю. Оцінка за виконання КР враховується при виставленні загальної оцінки з навчальної дисципліни.

Тема КР: «Аналіз сучасного стану вищої освіти в світлі інтеграційних процесів» виконується в розрізі наступних напрямів:



1. Формування “Інформаційного пакету” (ВНЗ, факультету, спеціальності) (за вибором).
2. Розробка структурно-логічної схеми підготовки фахівців зі спеціальності (за вибором).
3. Складання навчального плану підготовки фахівців зі спеціальності (за вибором).
4. Формування індивідуального навчального плану студента.
5. Розробка структури залікового кредиту курсу (за вибором).
6. Створення шкали оцінювання навчальної діяльності студента з курсу (за вибором).
7. Створення порівняльних схем навчальних планів, структур залікових кредитів, змістових модулів, шкал оцінювання тощо загалом або за спеціальностями і напрямками у ВНЗ різних країн Європи.

У процесі виконання КР студент має опрацювати не менш десяти літературних джерел з обов'язковим посиланням на використання певної інформації з них у тексті роботи. Також при написанні КР необхідно використовувати посилання на ресурси глобальної комп'ютерної мережі Інтернет.

Індивідуальне завдання складається з: **титульної сторінки; змісту; вступу; основної частини; висновків; списку використаної літератури; додатків до індивідуального завдання (за необхідності). Обсяг роботи не повинен перевищувати 20 сторінок.**

Крім того, за рішенням кафедри аспіранти виконують доповіді на щорічній науково-теоретичній конференції викладачів, співробітників та студентів ВНТУ.

## **8. Методи навчання**

Лекція, практичні роботи, підготовка контрольних робіт, доповідей науково-дослідного характеру, зокрема, на щорічній науково-технічній конференції викладачів, співробітників та студентів ВНТУ. При викладанні навчальної дисципліни передбачено застосування активних і інтерактивних методів навчання – ділових ігор, тренінгів, семі-нарів в активній формі, розгляд кейсів, модерації. Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але і високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у:

- високій мотивації студентів;
- закріпленні теоретичних знань на практиці;
- підвищенні самосвідомості студентів;
- виробленню здатності ухвалювати самостійні рішення;
- виробленню здібності до колективних рішень;
- виробленню здібності до соціальної інтеграції.

## 9. Методи контролю

Поточний контроль, який здійснюється у формі фронтального, індивідуального чи комбінованого контролю знань студентів під час практичних занять, тестування, 1 контрольна робота (для студентів заочної форми навчання) диф. залік.

### **Запитання до заліку з дисципліни „Підготовка фахівців для вищої освіти у провідних країнах світу”**

1. Освіта у глобальному суспільстві: проблеми і перспективи.
2. Про шляхи подолання перешкод у досягненні Україною Європейського рівня підготовки фахівців.
3. Комунікативні стратегії в умовах транснаціональних проблем вищої освіти.
4. Євроінтеграція у вищій освіті: деякі практичні аспекти.
5. Головні завдання Болонського процесу.
6. Об'єктивні та суб'єктивні фактори підготовки фахівців до реалізації цілей Болонського процесу.
7. Проблеми забезпечення якості фахівців у вищій школі України.
8. Роль магістрів у досягненні цілей Болонського процесу й підвищення якості вищої освіти.
9. Порівняльний аналіз систем вищої освіти Європи і України.
10. Реалізація основних принципів Болонської декларації при підготовці фахівців (відповідно до свого профілю).
11. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес.
12. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої школи.
13. Шляхи забезпечення та гарантії якості вищої освіти.
14. Основні завдання, принципи та етапи формування Європейського простору вищої освіти.
15. Європейська хартія університетів (дати аналіз).
16. Лісабонська конвенція (дати аналіз).
17. Сорбонська декларація (дати аналіз).
18. Конференція вищих навчальних закладів і освітніх організацій в місті Саламанка (дати аналіз).
19. Конференція міністрів освіти в Берліні (дати аналіз).
20. Інтелектуальний капітал як чинник суспільного прогресу.
21. Роль інформаційних технологій в освітньому процесі (визначити нові технології).
22. Порівняльний аналіз систем освіти країн Європи (за вибором) і України.
23. Перспективи розвитку вищої освіти після Болонського процесу.
24. Основні проблеми реформування вищої освіти України в контексті Болонського процесу.

25. Додаток до диплома як засіб забезпечення можливості працевлаштування.
26. Європейська система трансферу кредитів (ECTS).
27. Шкала оцінювання ECTS для оцінки якості досягнень магістра.
28. Організація оцінки результатів магістра.
29. Принципи, шляхи і засоби адаптації вищої освіти України до Європейського простору вищої освіти.
30. Структурно-функціональна схема системи освіти глобального суспільства.
31. Тренінгові технології в контексті Болонського процесу.
32. Впровадження нових інформаційних технологій в контексті Болонського процесу.
33. Основні шляхи і механізми модернізації вищої освіти в Україні.
34. Особливості модульної побудови робочих навчальних програм.
35. Електронні підручники як інструмент вільної освіти.
36. Використання наукової роботи магістрів для вирішення практичних проблем Запорізького регіону.
37. Основні документи щодо співробітництва України та Євросоюзу.
38. Основні принципи побудови систем вищої освіти Англії, Італії, Іспанії, Німеччини, Франції (за вибором).
39. Науково-технічне співробітництво України та ЄС.
40. Гармонізація архітектури системи Європейської вищої освіти як основне завдання Болонського процесу.
41. Вимоги Європейської кредитно-трансферної та акумулюючої системи (ECTS).
42. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС.
43. Роль освіти в розвитку партнерства України з іншими державами.
44. Документи Болонського процесу.
45. Практичне значення Болонського процесу в умовах глобалізації.
46. Порівняльний аналіз документів: Саламанка-Прага-Берлін.
47. Методологічні засади Болонського процесу.
48. Проблеми Болонського процесу в контексті національного законодавства.

**Запитання до контрольної роботи аспірантів заочної форми навчання з дисципліни „Підготовка фахівців для вищої освіти в провідних країнах світу”**

1. Реалізація основних принципів Болонської декларації у вищих навчальних закладах .
2. Використання нових інформаційних технологій у вищих навчальних закладах.

3. Євроінтеграція України як чинник соціально-економічного розвитку держави.

4. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти.

5. Основні завдання, принципи та етапи формування Європейського простору вищої освіти.

6. Вища освіта в Західній Європі (обрати одну із країн для аналізу).

7. Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах України.

8. Принципи, шляхи і засоби адаптації вищої освіти України до Європейського простору вищої освіти.

9. Перспективи і розвиток вищої освіти України у контексті приєднання України до європейського простору вищої освіти.

10. Глобалізація і Болонський процес.

11. Освіта і наука в умовах глобалізації.

12. Шляхи подолання перешкод у досягненні Україною європейського рівня підготовки фахівців.

13. Сутність і особливості Болонського процесу.

14. Особливості впровадження кредитно-модульної системи навчання.

15. Євроінтеграція у вищій освіті: проблеми і перспективи вирішення.

16. Реалізація цілей Болонського процесу в умовах глобалізації.

17. США і Західна Європа: порівняльний аналіз національних систем вищої освіти.

18. Використання технології модульного навчання при вивченні предмету (обрати за фахом).

19. Порівняльний аналіз систем вищої освіти країн Європи та України.

20. Практичне значення Болонської декларації.

21. Досвід застосування ECTS у навчальному просторі.

22. Тренінгові технології як чинники підвищення якості продукції.

23. Філософія і тенденції створення єдиного освітнього простору в контексті Болонського процесу.

24. Переваги Болонського процесу.

25. Моделі організації кредитно-модульної системи (за вибором).

**Контрольні (тестові) завдання для перевірки рівня засвоєння аспірантами навчального матеріалу (проведення модульного контролю) з дисципліни «підготовка фахівців для вищої освіти у провідних країнах світу»**

**Документ, що підвищує міжнародну прозорість і спрощує процедуру академічного і професійного визнання кваліфікацій:**

а) диплом спеціаліста;

б) диплом бакалавра;

в) диплом магістра;

г) додаток до диплому.

**П'ятий рівень навчання – категорія творчості:**

а) дозволяють студенту переказати, репродукувати засвоєну інформацію;

б) дозволяють студенту розрізняти, впізнавати знайомий йому предмет, явище, певну інформацію;

в) дозволяють студенту застосувати одержані знання в практичній діяльності;

г) його результатом є так звані дії "без правил" в певній галузі навчально-пізнавальної діяльності.

**Кредит ECTS – це:**

а) числовий еквівалент оцінки (від 1 до 60), призначеної для розділів курсу, щоб охарактеризувати навчальне навантаження студента, що вимагається для їх завершення;

б) модель організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць (залікових кредитів);

в) задокументована завершена частина освітньо-професійної програми (навчальної дисципліни, практики, державної атестації), що реалізується відповідними формами навчального процесу;

г) система навчальних елементів, що поєднана за ознакою відповідності певному навчальному об'єктові.

**За характером пізнавальної діяльності студентів виділяють такі методи навчання:**

а) пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові та дослідницькі;

б) економічні, адміністративні, соціально-психологічні;

в) теоретичні, практичні, науково-дослідницькі.

**Змістовна складова змісту освіти включає:**

а) систему узагальнення знань;

б) систему узагальнення умінь і способів дії;

в) досвід творчої діяльності, відносини, спілкування, самовдосконалення.

**Вищі навчальні заклади третього і четвертого рівнів акредитації здійснюють підготовку фахівців такого освітньо-кваліфікаційного рівня:**

а) „ бакалавр ”;

б) „ молодший спеціаліст ”;

в) „ спеціаліст ”, „ магістр ”.

**Базову вищу освіту формує такий освітньо-кваліфікаційний рівень як**

а) „ бакалавр ”;

б) „ молодший спеціаліст ”;

в) „ спеціаліст ”, „ магістр ”.

**Відповідно до рівня підготовки, матеріально-технічного забезпечення та наявності науково-педагогічних кадрів до першого рівня акредитації**

**належать такі вищі навчальні заклади:**

- а) університет, інститут, академія, консерваторія;
- б) коледж, інші, прирівняні до нього, вищі навчальні заклади;
- в) технікум, училище, інші, прирівняні до них, вищі навчальні заклади.

**Вища школа виконує такі функції:**

- а) виховну, освітню, загальнокультурну, науково-дослідну, інтернаціональну.
- б) навчально-виховну, методичну, організаційну, наукову;
- в) навчальну, виховну, розвивальну, ідеологічну, соціальну.

**Методика викладання – це:**

а) сукупність прийомів, методів, засобів, що застосовуються в процесі реалізації різних форм навчання у певній визначеній послідовності згідно поставленій меті;

б) спосіб упорядкованої взаємозв'язаної діяльності викладача й студентів, спрямованої на вирішення завдань освіти;

в) способи, стимулюючі пізнавальну діяльність студентів, які будуються в основному на діалозі, що припускає вільний обмін думками про шляхи рішення тієї або іншої проблеми;

г) синтез наукових знань викладача, його організаційно-методичного мистецтва і особистих якостей – розуму, почуттів, волі, характеру, здібностей.

**Усі цінності навчання і виховання реалізуються через:**

- а) повсякденну працю і самовдосконалення студента;
- б) свідомість і поведінку студента;
- в) розвиток духовності;
- г) самовиховання студента.

**Київський університет організований в :**

- а) 1716 р.;
- б) 1755 р.;
- в) 1834 р. ;
- г) 1905 р.

**Найважливішою умовою ефективності самостійної роботи є її:**

- а) обґрунтування;
- б) планування;
- в) забезпечення.

**Репродуктивний тип мислення студента формується в результаті:**

- а) наукового типу навчання;
- б) інформаційного типу навчання;
- в) проблемного типу навчання.

**Метою вищої освіти є:**

- а) формування теоретичних знань, практичних вмінь та навичок;
- б) всебічний розвиток особистості;
- в) підготовка фахівців до практичної діяльності.

**Під впливом яких процесів відбуваються суттєві зміни в суспільному житті, в т. ч. і в освіті – зближення різних освітянських шкіл, уніфікація організації навчального процесу, формування єдиного освітнього простору:**

- а) індустріалізації;
- б) комп'ютеризації;
- в) глобалізації;
- г) інтенсифікації.

**Головна мета лекції:**

- а) дати студентам можливість сформувати вміння та навички використовувати теоретичні знання з дисципліни на практиці;
- б) формування орієнтовної основи для подальшого засвоєння студентами навчального матеріалу;
- в) розвиток творчих дослідницьких навичок студентів.

**В єдиному Європейському просторі вищої освіти структура ступенів вищої освіти передбачає трудомісткість одного навчального року відповідно кредитам ECTS:**

- а) 30;
- б) 60;
- в) 180;
- г) 300.

**Активні методи навчання – це:**

- а) сукупність прийомів, методів, засобів, що застосовуються в процесі реалізації різних форм навчання у певній визначеній послідовності згідно поставленій меті;
- б) спосіб упорядкованої взаємозв'язаної діяльності викладача й студентів, спрямованої на вирішення завдань освіти;
- в) способи, стимулюючі пізнавальну діяльність студентів, які будуються в основному на діалозі, що припускає вільний обмін думками про шляхи рішення тієї або іншої проблеми;
- г) синтез наукових знань викладача, його організаційно-методичного мистецтва і особистих якостей – розуму, почуттів, волі, характеру, здібностей.

**Ділова гра це:**

- а) розвиток навичок дослідницької діяльності;
- б) практична підготовка висококваліфікованих фахівців у вищій школі;
- в) створення ситуації вибору і прийняття рішення, коли відтворюються умови, близькі до реальних.

**Педагогічна майстерність – це:**

- а) сукупність прийомів, методів, засобів, що застосовуються в процесі реалізації різних форм навчання у певній визначеній послідовності згідно поставленій меті;

б) спосіб упорядкованої взаємозв'язаної діяльності викладача й студентів, спрямованої на вирішення завдань освіти;

в) способи, стимулюючі пізнавальну діяльність студентів, які будуються в основному на діалозі, що припускає вільний обмін думками про шляхи рішення тієї або іншої проблеми;

г) синтез наукових знань викладача, його організаційно-методичного мистецтва і особистих якостей – розуму, почуттів, волі, характеру, здібностей.

#### **Третій рівень навчання – знання-вміння:**

а) дозволяють студенту переказати, репродукувати засвоєну інформацію;

б) дозволяють студенту розрізняти, впізнавати знайомий йому предмет, явище, певну інформацію;

в) дозволяють студенту застосувати одержані знання в практичній діяльності;

г) його результатом є так звані дії "без правил" в певній галузі навчально-пізнавальної діяльності.

#### **Змістовий модуль в КМСОНП – це:**

а) числовий еквівалент оцінки (від 1 до 60), призначеної для розділів курсу, щоб охарактеризувати навчальне навантаження студента, що вимагається для їх завершення;

б) модель організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць (залікових кредитів);

в) задокументована завершена частина освітньо-професійної програми (навчальної дисципліни, практики, державної атестації), що реалізується відповідними формами навчального процесу;

г) система навчальних елементів, що поєднана за ознакою відповідності певному навчальному об'єктові.

#### **Продуктивний тип мислення студента формується в результаті:**

а) наукового типу навчання;

б) інформаційного типу навчання;

в) проблемного типу навчання.

#### **Процесуальна складова змісту освіти включає:**

а) систему узагальнення знань;

б) систему узагальнення умінь і способів дії;

в) досвід творчої діяльності, відносини, спілкування, самовдосконалення.

**Коледжі, інші вищі навчальні заклади другого рівня акредитації здійснюють підготовку фахівців такого освітньо-кваліфікаційного рівня:**

а) „ бакалавр ”;

б) „ молодший спеціаліст ”;

в) „ спеціаліст ”, „ магістр ”.

**Третій ступінь підготовки фахівців передбачає здобуття вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня:**



- а) „ бакалавр ”;
- б) „ молодший спеціаліст ”;
- в) „ спеціаліст ”, „ магістр ”.

**Відповідно до рівня підготовки, матеріально-технічного забезпечення та наявності науково-педагогічних кадрів до другого рівня акредитації належать такі вищі навчальні заклади:**

- а) університет, інститут, академія, консерваторія;
- б) коледж, інші, прирівняні до нього, вищі навчальні заклади;
- в) технікум, училище, інші, прирівняні до них, вищі навчальні заклади.

**Вища освіта здійснюється на базі:**

- а) повної загальної середньої освіти;
- б) базової загальної середньої освіти;
- в) базової вищої освіти.

**Одним із основних принципів створення зони Європейської освіти є вища освіта що ґрунтується на:**

- а) узагальненні досягнень кращих ВНЗ;
- б) наукових дослідженнях;
- в) додержання європейських стандартів в освіті;
- г) забезпечення мобільності студентів і викладачів.

**Допомогти студенту розумно і зважено визначити своє ставлення до дійсності з її економічними, політичними, духовними проблемами, і разом з тим сформувати свій особистий світогляд, індивідуальність і самореалізацію, учити володіти собою, своїми емоціями, діями і вчинками повинна:**

- а) адміністрація університету;
- б) студентська громада;
- в) навчально – виховна робота ВНЗ;
- г) студентське самоврядування.

**Львівський університет з'явився в :**

- а) 1615 р. ;
- б) 1661 р. ;
- в) 1701 р.;
- г) 1755 р.

**Головна мета лекції:**

- а) дати студентам можливість сформувати вміння та навички використовувати теоретичні знання з дисципліни на практиці;
- б) формування орієнтовної основи для подальшого засвоєння студентами навчального матеріалу;
- в) розвиток творчих дослідницьких навичок студентів.

**Які існують системи вищої освіти в світі?**

- а) дотаційні і недотаційні;
- б) лінійні, функціональні, комбіновані;

в) централізовані, децентралізовані, федеративні.

**Вища освіта здійснюється на базі:**

- а) повної загальної середньої освіти;
- б) базової загальної середньої освіти;
- в) базової вищої освіти.

**Змістовна складова змісту освіти включає:**

- а) систему узагальнення знань;
- б) систему узагальнення умінь і способів дії;
- в) досвід творчої діяльності, відносини, спілкування, самовдосконалення.

**Тренінг – це:**

- а) система завдань для вдосконалення знань, вмінь і навичок студентів;
- б) система вправ, спрямованих на розвиток здібностей студентів, на набуття ними професійних умінь і навичок;
- в) творче обігрування складних професійних ситуацій.

**Лекція як одна з форм організації навчання виконує такі основні функції:**

- а) інформаційна;
- б) навчальна;
- в) орієнтувальна;
- г) пояснююча;
- г) наукова;
- д) виховна та розвиваюча;
- е) активізуюча.

**Методи навчання – це:**

а) сукупність прийомів, методів, засобів, що застосовуються в процесі реалізації різних форм навчання у певній визначеній послідовності згідно поставленій меті;

б) способи упорядкованої взаємозв'язаної діяльності викладача й студентів, спрямованої на вирішення завдань освіти;

в) способи, стимулюючі пізнавальну діяльність студентів, які будуються в основному на діалозі, що припускає вільний обмін думками про шляхи рішення тієї або іншої проблеми;

г) синтез наукових знань викладача, його організаційно-методичного мистецтва і особистих якостей – розуму, почуттів, волі, характеру, здібностей.

**Документ, що підвищує міжнародну прозорість і спрощує процедуру академічного і професійного визнання кваліфікацій:**

- а) диплом спеціаліста;
- б) диплом бакалавра;
- в) диплом магістра;
- г) додаток до диплому.

**Активні методи навчання – це:**

а) сукупність прийомів, методів, засобів, що застосовуються в процесі реалізації різних форм навчання у певній визначеній послідовності згідно поставленої меті;

б) спосіб упорядкованої взаємозв'язаної діяльності викладача й студентів, спрямованої на вирішення завдань освіти;

в) способи, стимулюючі пізнавальну діяльність студентів, які будуються в основному на діалозі, що припускає вільний обмін думками про шляхи рішення тієї або іншої проблеми;

г) синтез наукових знань викладача, його організаційно-методичного мистецтва і особистих якостей – розуму, почуттів, волі, характеру, здібностей.

#### **Другий рівень навчання – знання-копії:**

а) дозволяють студенту переказати, репродукувати засвоєну інформацію;

б) дозволяють студенту розрізняти, впізнавати знайомий йому предмет, явище, певну інформацію;

в) дозволяють студенту застосувати одержані знання в практичній діяльності;

г) його результатом є так звані дії "без правил" в певній галузі навчально-пізнавальної діяльності.

#### **Модуль в КМСОНП – це:**

а) числовий еквівалент оцінки (від 1 до 60), призначеної для розділів курсу, щоб охарактеризувати навчальне навантаження студента, що вимагається для їх завершення;

б) модель організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць (заликових кредитів);

в) задокументована завершена частина освітньо-професійної програми (навчальної дисципліни, практики, державної атестації), що реалізується відповідними формами навчального процесу;

г) система навчальних елементів, що поєднана за ознакою відповідності певному навчальному об'єктові.

#### **Репродуктивний тип мислення студента формується в результаті:**

а) наукового типу навчання;

б) інформаційного типу навчання;

в) проблемного типу навчання.

#### **Результативна складова змісту освіти включає:**

а) систему узагальнення знань;

б) систему узагальнення умінь і способів дії);

в) досвід творчої діяльності, відносини, спілкування, самовдосконалення.

**Технікуми, училища, вищі навчальні заклади першого рівня акредитації здійснюють підготовку фахівців такого освітньо-кваліфікаційного рівня:**

а) „ бакалавр ”;

б) „ молодший спеціаліст ”;

в) „ спеціаліст ”, „ магістр ”.

**Другий ступінь підготовки фахівців передбачає здобуття вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня:**

- а) „ бакалавр ”;
- б) „ молодший спеціаліст ”;
- в) „ спеціаліст ”, „ магістр ”.

**Відповідно до рівня підготовки, матеріально-технічного забезпечення та наявності науково-педагогічних кадрів до першого рівня акредитації належать такі вищі навчальні заклади:**

- а) університет, інститут, академія, консерваторія;
- б) коледж, інші, прирівняні до нього, вищі навчальні заклади;
- в) технікум, училище, інші, прирівняні до них, вищі навчальні заклади.

**Метою вищої освіти є:**

- а) формування теоретичних знань, практичних вмінь та навичок;
- б) всебічний розвиток особистості;
- в) підготовка фахівців до практичної діяльності.

**Під впливом яких процесів відбуваються суттєві зміни в суспільному житті, в т. ч. і в освіті – зближення різних освітянських шкіл, уніфікація організації навчального процесу, формування єдиного освітнього простору:**

- а) індустріалізації;
- б) комп'ютеризації;
- в) глобалізації;
- г) інтенсифікації.

**Ділова гра це:**

- а) розвиток навичок дослідницької діяльності;
- б) практична підготовка висококваліфікованих фахівців у вищій школі;
- в) створення ситуації вибору і прийняття рішення, коли відтворюються умови, близькі до реальних.

**В єдиному Європейському просторі вищої освіти структура ступенів вищої освіти передбачає трудомісткість одного навчального року відповідно кредитам ECTS:**

- а) 30;
- б) 60;
- в) 180;
- г) 300.

**Основні структурні компоненти лекції складаються з таких частин:**

- а) теоретична – практична – узагальнююча з висновками;
- б) вступна – теоретична – аргументована з висновками й узагальненнями;
- в) вступна – основна – заключна з висновками й узагальненнями.

**Документ, що підвищує міжнародну прозорість і спрощує процедуру академічного і професійного визнання кваліфікацій:**

- а) диплом спеціаліста;
- б) диплом бакалавра;
- в) диплом магістра;
- г) додаток до диплому.

**За характером пізнавальної діяльності студентів виділяють такі методи навчання:**

- а) пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові та дослідницькі;
- б) економічні, адміністративні, соціально-психологічні;
- в) теоретичні, практичні, науково-дослідницькі.

**Продуктивний тип мислення студента формується в результаті:**

- а) наукового типу навчання;
- б) інформаційного типу навчання;
- в) проблемного типу навчання.

**Головна мета лекції:**

- а) дати студентам можливість сформувати вміння та навички використовувати теоретичні знання з дисципліни на практиці;
- б) формування орієнтовної основи для подальшого засвоєння студентами навчального матеріалу;
- в) розвиток творчих дослідницьких навичок студентів.

**Загальну структуру змісту освіти складають такі основні блоки підготовки фахівців:**

- а) гуманітарний, природничо-науковий, загальноекономічний, професійний;
- б) теоретичний, практичний, науково-дослідний;
- в) загальнонауковий чи філолофсько-культурологічний; предметно-спеціальний; предметно-психологічний (різного професійного призначення); науково-дослідний; професійно-практичний.

**На теренах України першого університетського рівня досягла Києво – Могилянська академія в :**

- а) 1088 р.;
- б) 1605 р.;
- в) 1632 р.;
- г) 1661 р.

**Які існують системи вищої освіти в світі?**

- а) дотаційні і недотаційні;
- б) лінійні, функціональні, комбіновані;
- в) централізовані, децентралізовані, федеративні.

**Методи навчання – це:**

- а) сукупність прийомів, методів, засобів, що застосовуються в процесі реалізації різних форм навчання у певній визначеній послідовності згідно поставленій меті;

б) способи упорядкованої взаємозв'язаної діяльності викладача й студентів, спрямованої на вирішення завдань освіти;

в) способи, стимулюючі пізнавальну діяльність студентів, які будуються в основному на діалозі, що припускає вільний обмін думками про шляхи рішення тієї або іншої проблеми;

г) синтез наукових знань викладача, його організаційно-методичного мистецтва і особистих якостей – розуму, почуттів, волі, характеру, здібностей.

#### **Перший рівень навчання – знання-знайомства:**

а) дозволяють студенту переказати, репродукувати засвоєну інформацію;

б) дозволяють студенту розрізняти, впізнавати знайомий йому предмет, явище, певну інформацію;

в) дозволяють студенту застосувати одержані знання в практичній діяльності;

г) його результатом є так звані дії "без правил" в певній галузі навчально-пізнавальної діяльності.

#### **Кредитно-модульна система організації навчального процесу – це:**

а) числовий еквівалент оцінки (від 1 до 60), призначеної для розділів курсу, щоб охарактеризувати навчальне навантаження студента, що вимагається для їх завершення;

б) модель організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць (заликових кредитів);

в) задокументована завершена частина освітньо-професійної програми (навчальної дисципліни, практики, державної атестації), що реалізується відповідними формами навчального процесу;

г) система навчальних елементів, що поєднана за ознакою відповідності певному навчальному об'єктові.

#### **Які існують системи вищої освіти в світі?**

а) дотаційні і недотаційні;

б) лінійні, функціональні, комбіновані;

в) централізовані, децентралізовані, федеративні.

#### **Загальну структуру змісту освіти складають такі основні блоки підготовки фахівців:**

а) гуманітарний, природничо-науковий, загальноекономічний, професійний;

б) теоретичний, практичний, науково-дослідний;

в) загальнонауковий чи філолофсько-культурологічний; предметно-спеціальний; предметно-психологічний (різного професійного призначення); науково-дослідний; професійно-практичний.

#### **Повну вищу освіту формує такий освітньо-кваліфікаційний рівень як**

а) „ бакалавр ”;

б) „ молодший спеціаліст ”;

в) „ спеціаліст ”, „ магістр ”.

**Перший ступінь підготовки фахівців передбачає здобуття вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня:**

- а) „ бакалавр ”;
- б) „ молодший спеціаліст ”;
- в) „ спеціаліст ”, „ магістр ”.

**Відповідно до рівня підготовки, матеріально-технічного забезпечення та наявності науково-педагогічних кадрів до першого рівня акредитації належать такі вищі навчальні заклади:**

- а) університет, інститут, академія, консерваторія;
- б) коледж, інші, прирівняні до нього, вищі навчальні заклади;
- в) технікум, училище, інші, прирівняні до них, вищі навчальні заклади.

**Вища освіта здійснюється на базі:**

- а) повної загальної середньої освіти;
- б) базової загальної середньої освіти;
- в) базової вищої освіти.

**Навчальний рік еквівалентний:**

- а) 12 кредитам;
- б) 1/30 кредитам;
- в) 60 кредитам;
- г) 80 кредитам.

**Тренінг – це:**

- а) система завдань для вдосконалення знань, вмінь і навичок студентів;
- б) система вправ, спрямованих на розвиток здібностей студентів, на набуття ними професійних умінь і навичок;
- в) творче обігравання складних професійних ситуацій.

**На теренах України першого університетського рівня досягла Києво – Могилянська академія в :**

- а) 1088 р.;
- б) 1605 р.;
- в) 1632 р.;
- г) 1661 р.

**Лекція як одна з форм організації навчання виконує такі основні функції:**

- а) інформаційна;
- б) навчальна;
- в) орієнтувальна;
- г) пояснююча;
- г) наукова;
- д) виховна та розвиваюча;
- е) що активізує.

**Методика викладання – це:**

а) сукупність прийомів, методів, засобів, що застосовуються в процесі реалізації різних форм навчання у певній визначеній послідовності згідно поставленій меті;

б) спосіб упорядкованої взаємозв'язаної діяльності викладача й студентів, спрямованої на вирішення завдань освіти;

в) способи, стимулюючі пізнавальну діяльність студентів, які будуються в основному на діалозі, що припускає вільний обмін думками про шляхи рішення тієї або іншої проблеми;

г) синтез наукових знань викладача, його організаційно-методичного мистецтва і особистих якостей – розуму, почуттів, волі, характеру, здібностей.

**Процесуальна складова змісту освіти включає:**

а) систему узагальнення знань;

б) систему узагальнення умінь і способів дії;

в) досвід творчої діяльності, відносини, спілкування, самовдосконалення.

**Допомогти студенту розумно і зважено визначити своє ставлення до дійсності з її економічними, політичними, духовними проблемами, і разом з тим сформувані свій особистий світогляд, індивідуальність і самореалізацію, учити володіти собою, своїми емоціями, діями і вчинками повинна:**

а) адміністрація університету;

б) студентська громада;

в) навчально – виховна робота ВНЗ;

г) студентське самоврядування.

**Базову вищу освіту формує такий освітньо-кваліфікаційний рівень як**

а) „ бакалавр ”;

б) „ молодший спеціаліст ”;

в) „ спеціаліст ”, „ магістр ”.

**Документ, що підвищує міжнародну прозорість і спрощує процедуру академічного і професійного визнання кваліфікацій:**

а) диплом спеціаліста;

б) диплом бакалавра;

в) диплом магістра;

г) додаток до диплому.

**Продуктивний тип мислення студента формується в результаті:**

а) наукового типу навчання;

б) інформаційного типу навчання;

в) проблемного типу навчання.

**Одним із основних принципів створення зони Європейської освіти є вища освіта що ґрунтується на:**

а) узагальненні досягнень кращих ВНЗ;

б) наукових дослідженнях;

в) додержання європейських стандартів в освіті;



г) забезпечення мобільності студентів і викладачів.

### 10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль										
КР.1	Пр. 1	Пр. 2	Пр. 3	Пр. 4	Пр.5	Пр.6	Кол 1	СРС		
20									26	
Всього за дисципліну										100 / 1 кредит

### Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	<b>A</b>	відмінно	зараховано
82 - 89	<b>B</b>	добре	
74 - 81	<b>C</b>		
64 - 73	<b>D</b>	задовільно	
60 - 63	<b>E</b>		
35 - 59	<b>FX</b>	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	<b>F</b>	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

### 11. Методичне забезпечення

**Навчально-методичний комплекс дисципліни, до складу якого входять:**

1. Навчальна програма дисципліни «Підготовка фахівців для вищої освіти у провідних країнах світу».
2. Робоча програма дисципліни «Підготовка фахівців для вищої освіти у провідних країнах світу».
3. Робочий план дисципліни на поточний семестр.
4. Комплект екзаменаційних білетів.
5. Програма та контрольні завдання для виконання контрольної роботи з дисципліни «Підготовка фахівців для вищої освіти у провідних країнах світу» для аспірантів.

### 12. Рекомендована література

#### 12.1 Основна література, методичне забезпечення, ресурси

1. Болонський процес у фактах і документах / Упорядники Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д., Грубінко В.В., Бабин І.І. – Київ – Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім.В.Гнатюка, 2003. – 52 с.

2. Вища школа України і Болонський процес: Навч. посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.

3. Журавський В.С. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти. / В.С. Журавський., М.З. Згуровський – К.: ЮЦ “Видавництво “Політехніка”, 2003. – 200 с.

4. Заходи щодо реалізації положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки України на 2004-2005 роки / Додаток до Наказу МОН України № 49 від 23.01.2004 р.

5. Згуровський М. Україна ще має шанс...: Дослідження можливостей, які відкриває перед Україною приєднання до Болонського процесу у реструктуризації вищої освіти в Україні, теоретичне обґрунтування шляхів реформування вищої освіти (обрання досвіду Європейських та ін. країн, повернення статусу українській освіті інтелектуального генератора) /М.Згуровський // Дзеркало тижня. — 2005. — 3 черв. (№ 20). — С.13.

6. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес: Інформація з питань інтеграції України в Європейський простір вищої освіти для вивчення працівниками вищих навчальних закладів та роз'яснення студентам основних напрямів реалізації положень Болонського процесу // Освіта. — 2004. — 25серп. — 1верес. верес.(№ 38). — С.12 — 15.

7. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003 - 2004 рр.)/ За ред. В.Г. Кременя, авт. кол.: Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д., Грубінко В.В., Бабин І.І. – Київ – Тернопіль: Вид-во ТДПУ, 2004. – 147 с.

8. Перелік необхідних умов для запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у навчальних закладах III-IV рівнів акредитації / Додаток до Рішення колегії Міністерства освіти і науки України від 24.04.2003 р. Протокол № 5/5-4.

9. План заходів з підготовки до проведення педагогічного експерименту щодо запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації / Додаток до Рішення колегії Міністерства освіти і науки України від 24.04.2003 р. Протокол № 5/5-4.

10. Плотніков С. А. Вища освіта України і Болонський процес : навчальний посібник для підготовки магістрів і аспірантів денного та заочного відділення / С. А. Плотніков, В. В. Харабет ; Мін. освіти і науки України ДВНЗ "Приазовський державний технічний університет", Кафедра соціології та соціальної роботи. - Маріуполь : ПДТУ, 2011. - 70 с.

11. Про вищу освіту: Закон від 01.07.2014 № 1556-VII // Голос України

офіційне видання від 06.08.2014 № 148

## **12.2 Додаткові джерела**

12. Про проведення науково-практичного семінару з питань запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу / Наказ МОН України № 740 від 06.11.2003 р.

13. Про проведення педагогічного експерименту щодо запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації / Рішення колегії Міністерства освіти і науки України від 24.04. 2003 р. Протокол № 5/5-4.

14. Програма дій щодо реалізації положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки України на 2004-2005 роки / Додаток до Наказу МОН України № 49 від 23.01.2004 р.

15. Програма проведення педагогічного експерименту щодо запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації / Додаток до Наказу МОН України № 48 від 23.01.2004 р.